

Ambities concretiseren binnen het NAD

Ervaringen uit de praktijk

Jos Schild

30 november 2020

Even voorstellen

- Jos Schild
- Werkzaam bij Royal HaskoningDHV
- Coördinator duurzaamheid

- Stapsgewijs verduurzamen
- Toepassen Aanpak Duurzaam GWW
- Met aandacht voor mens en gezondheid

Tips uit de praktijk

Instrumenten

Duurzaam organisatie

DURZAAMHEID IN GEMEENTELIJKE PROJECTEN

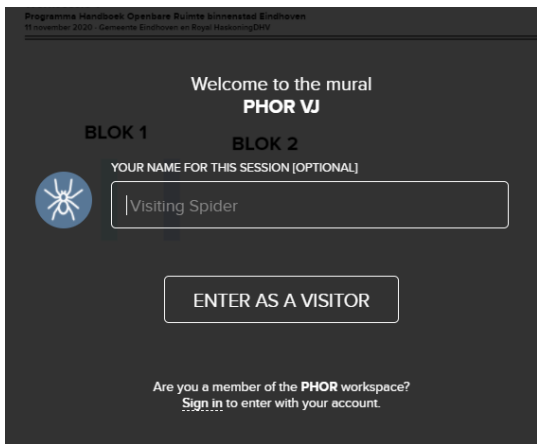

Waarom deze handhaving

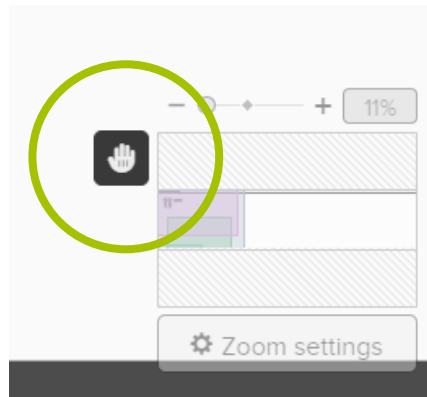
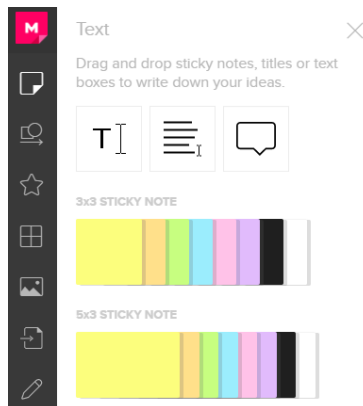

Verantwoordelijkheid

M U R A L

- Digitaal whiteboard.
- Ideeën e.d. achterlaten.
- Post-its plakken.
- Bespreken en vastleggen.
- De link naar de Mural komt in de chat.

1. Introductie: Wat is duurzaamheid?

Brundtland:

Duurzame ontwikkeling is de ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen.

- Blijven bestaan (to sustain).
- Oneindige samenleving (circularity).

Thema's:

- Energietransitie, circulariteit, gezondheid, klimaat.

2. Welke ambities zijn er?

- Discussie: Welke ambities hebben we?
- En hoe gaan we daarmee om in de praktijk?
- Laat je ideeën achter op de Mural.
- Er komt een stemronde, waarbij je 2 'stickers' mag plakken op de post-its die het beste passen bij je ambities of werkwijze in projecten.
- Zodra de stemronde start alleen nog klikken op een post-it, anders gaat je stem naar het element of vakje waarop je hebt geklikt!

2. Green deal duurzaam GWW

Green deal Duurzaam GWW 2.0 – 17 januari 2017.

- Duurzaamheid is in 2020 een integraal onderdeel van alle spoor-, grond-, water- en wegenbouwprojecten (duurzaamheid is 'business as usual').
- Bijdragen aan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI), Circulaire Economie, klimaatadaptatie en Klimaat en Energie, Deltabeslissing ruimtelijke adaptatie en de Nationale klimaatadaptatie strategie.
- 10% Circulair inkopen in 2020, 100% circulair in 2050.
- 50% Minder primaire grondstoffen in 2030.
- 20% Reductie CO₂-emissie in 2020 en 40% in 2030.

- RWS heeft hogere ambities dan de Green Deal

2. Ambities duurzaamheid - overheden

Parijsakkoord

Opwarming van de aarde tot maximaal 2 graden beperken

EU Green deal

“klimaatneutraal in 2050”

Voor 2050 dient de Europese Unie niet meer bij te dragen aan de opwarming van de aarde door de uitstoot van broeikasgassen.

In 2030 moet de CO₂-uitstoot met 40% verminderd zijn ten opzichte van 1990.

2. Ambities duurzaamheid - overheden

Nationaal

“Een economie zonder afval” in 2050

In 2030 50% minder verbruik van primaire grondstoffen

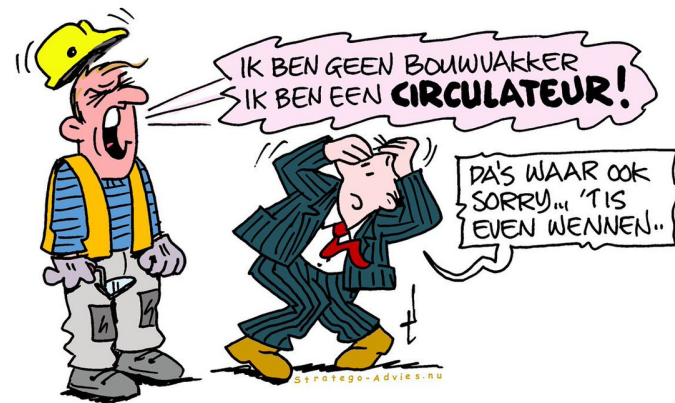
Klimaatakkoord:

Uitstoot van broeikasgassen reduceren:

- 49% in 2030
- 95% in 2050

Gebouwen:

- Per 1 januari 2023 moet elk kantoorgebouw minimaal energielabel C hebben.
- Alle nieuwbouw moet vanaf 1 januari 2021 Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG) zijn.
- *Energiebesparingsplicht:* bedrijven en instellingen moeten alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder uitvoeren.

2. Ambities duurzaamheid - Rijnland

Coalitieakkoord 2019–2023

3. We verbinden onze kerntaken met de nieuwe taken van een maatschappelijk verantwoorde overheid

We gaan deze nieuwe (maatschappelijke) opgaven integreren in ons werk. Concreet betekent dit het volgende:

- A. We dragen actief bij aan de **energietransitie** en streven naar **energieneutraliteit** in 2025.
- B. We bepalen onze ambitie voor de thema's **circulaire economie** en digitale transitie.

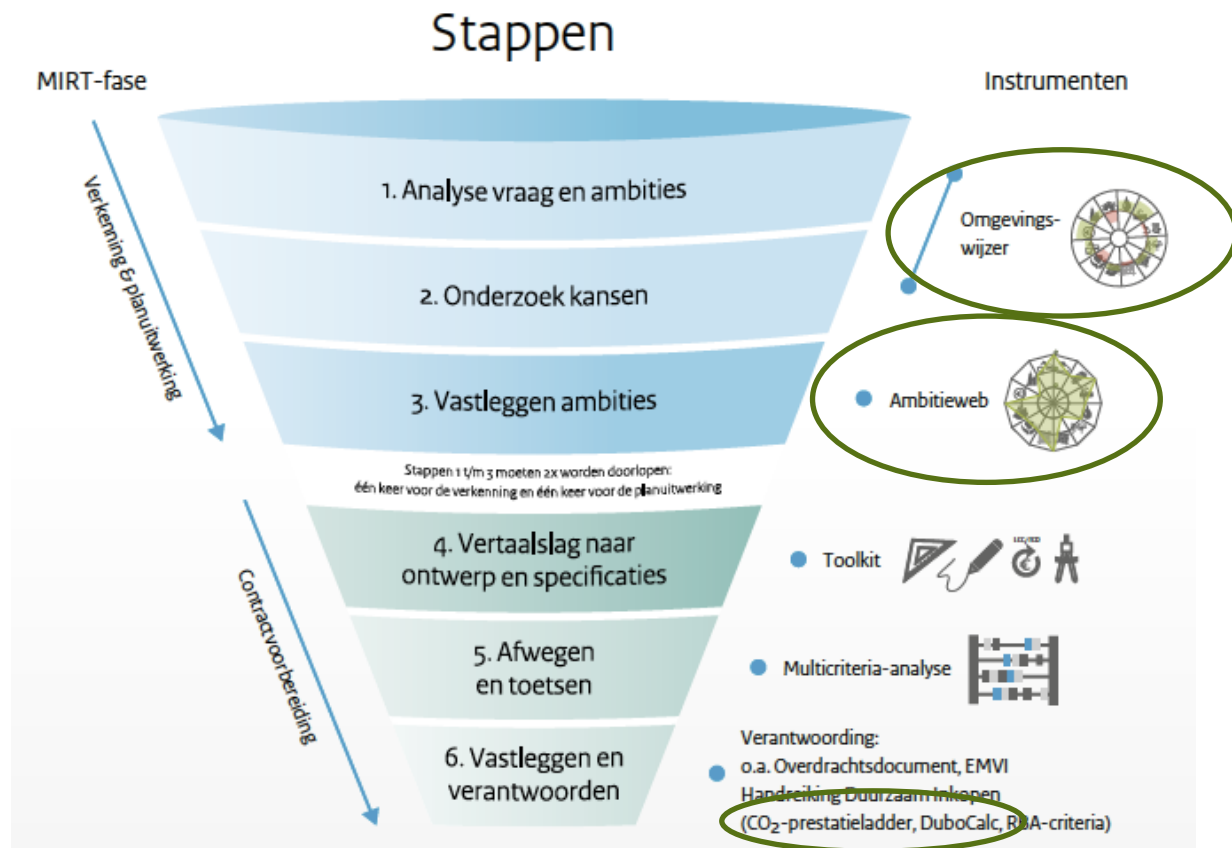
Aansluitend aan de visie, het maatregelenpakket en de planning van de KRW brengen we in kaart hoe de **biodiversiteit** in het gebied van Rijnland ervoor staat en zich verder ontwikkelt als startpunt voor een verder gesprek.

3. Hoe pas je het toe in de praktijk?

- Discussie: Welke werkwijze wordt gevolgd in projecten?
- Met name gericht op tools en instrumenten?
- Laat je ideeën achter op de Mural.
- Er komt een stemronde, waarbij je 2 'stickers' mag plakken op de post-its die het beste passen bij je werkwijze in projecten.
- Zodra de stemronde start alleen nog klikken op een post-it, anders gaat je stem naar het element of vakje waarop je hebt geklikt!

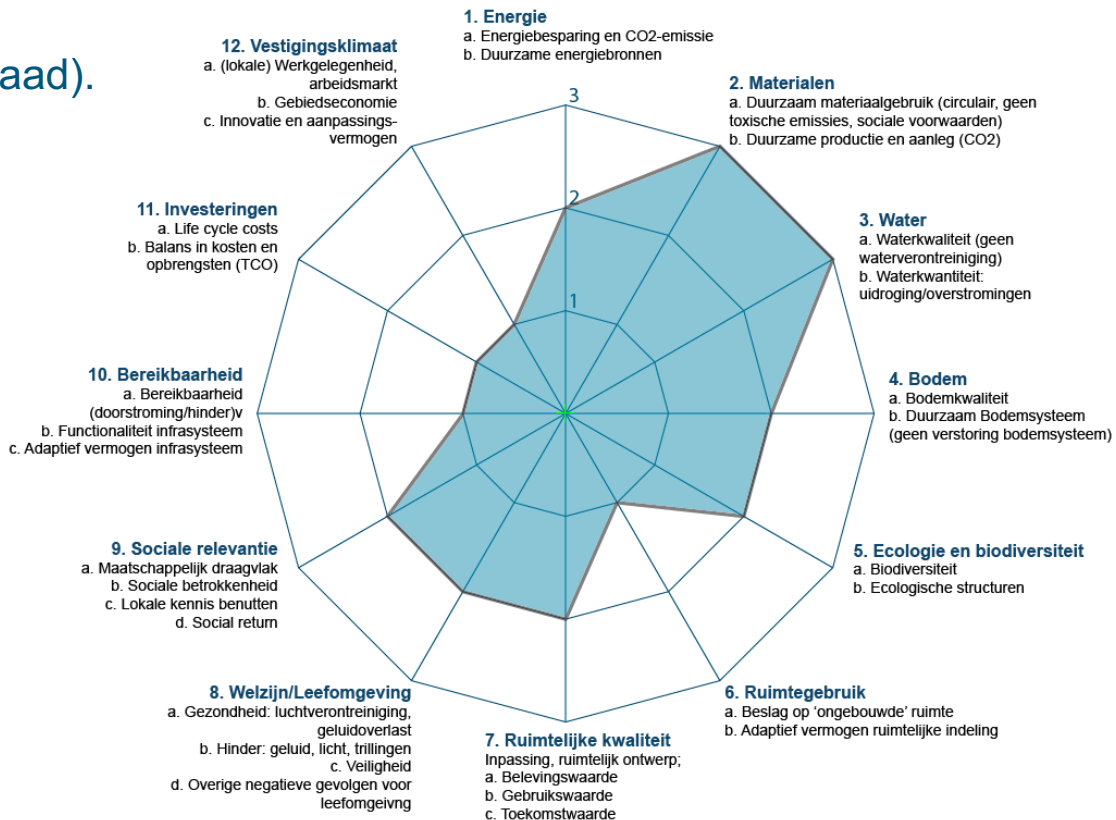

3. Aanpak duurzaam GWW

3. Ambitieweb

- Bepalen ambitieniveau (rode draad).
- Gemeenschappelijke basis.
- Prioritering thema's.
- Onderzoek maatregelen.

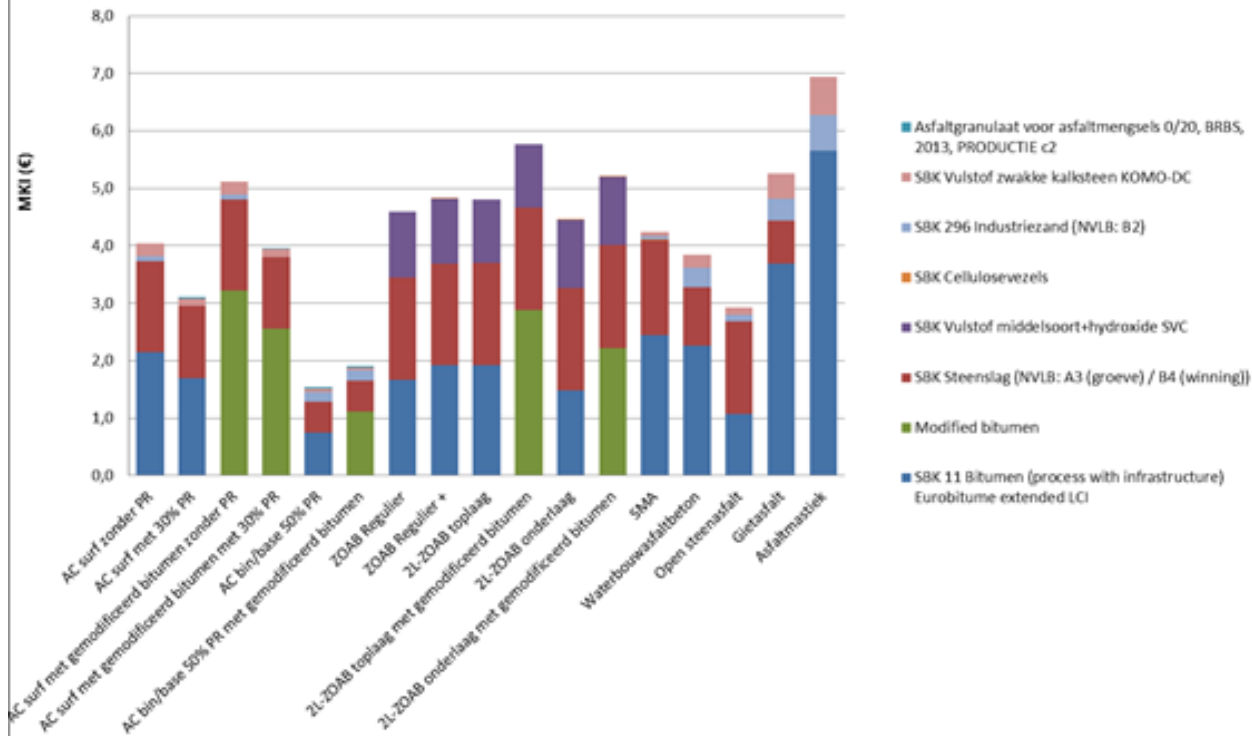

3. DuboCalc

Milieueffectcategorie	Equivalent eenheid	Weegfactor [€ / kg equivalent]
Uitputting abiotische grondstoffen (exclusief fossiele energiedragers) – ADP	Sb eq	€ 0,16
Uitputting fossiele energiedragers – ADP	Sb eq*	€ 0,16
Klimaatverandering – GWP 100 j.	CO ₂ eq	€ 0,05
Aantasting ozonlaag – ODP	CFK-11 eq	€ 30
Fotochemische oxidantvorming – POCP	C ₂ H ₄ eq	€ 2
Verzuring – AP	SO ₂ eq	€ 4
Vermesting – EP	PO ₄ eq	€ 9
Humane toxiciteit – HTP	1,4-DCB eq	€ 0,09
Zoetwater aquatische ecotoxiciteit – FAETP	1,4-DCB eq	€ 0,03
Mariene aquatische ecotoxiciteit – MAETP	1,4-DCB eq	€ 0,0001
Terrestrische ecotoxiciteit – TETP	1,4-DCB eq	€ 0,06

Impact analyse materialen per mengsel
in MKI per ton

3. Nieuw: DuboCalc 6.0

- Verwachte lancering: december 2020
- Nieuwe functionaliteiten:
 - Invoer van eigen LCA's
 - Werken met standaard objecten
 - Meer informatie: meld je aan voor de Nieuwsbrief en de (online) Gebruikersbijeenkomst via bas.mentink@rhdhv.com
- Rol RHDHV: functioneel beheer van DuboCalc
 - controle MKI-berekeningen,
 - beantwoorden inhoudelijke vragen via de helpdesk
 - aandragen nieuwe functionaliteiten

Metallisatie BN

Eigen LCA's

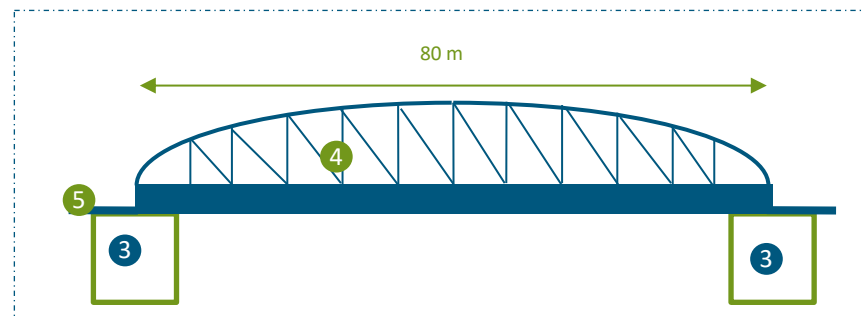
+

Importeren

	Hoeveelheid	Levensduur (in jaren)	Vervangingen	Eenheid
☒ ☐ Metallisatie test	1	1	99	nvt

Naam	Eenheid	A1-A3
uitputting van abiotische grondstoffen	kg antimoon	0.00748548759444369
uitputting van fossiele energiedragers	kg antimoon	0.0939230466192158
klimaatverandering	kg CO2	13.5681098756613
ozonlaagaantasting	kg CFK-11	0.00000221373299098607
fotochemische oxidantvorming (smog)	kg ethyleen	0.00530297736976263

Invoer eigen LCA's: eigen LCA-gegevens importeren en toepassen in DuboCalc berekening

Werken met standaard objecten: in één keer een brug of ander object in je DuboCalc berekening importeren

3. Structuur doelen GoWa

Thema	Doel	Maatregel
1. Ruimtelijke kwaliteit en meekoppeling.	-	-
2. Circulariteit/ Duurzaam materiaal gebruik.	a) Het toepassen van gebiedseigen grond uit de uiterwaarden	i. .. ii. ... iii.
	b) Hoogwaardig herbestemmen van vrijkomende materialen	i. .. ii. ... iii.
	c) Adaptief ontwerp: toekomstbestendig en uitbreidbaar	i. .. ii. ... iii.
3. Klimaat en Energie.	a) Energieopwekking	i. .. ii. ... iii.
	b) CO ₂ reductie	i. .. ii. ... iii.

4. Westland

- Convenant Klimaatadaptief Bouwen Zuid-Holland
- Pilotprojecten bij gemeente Westland
- Assessment ontwikkeld om gemeente (organisatie) en project (proces en inhoud) te toetsen

- Wateringen-Noord
- Paragraaf klimaatadaptatie in visiedocument
- Overlast, hitte en droogte -> kansenkaart
- Overleg met stakeholders, afdwingen lastig?
- Duikers, sloten en oevers
- Onverhard deel private kavels
- Koelteplaats, schaduwvorming (fietsroute)
- Afkoppelen en infiltreren

	A	B	C	D	F	G
1	Structuur	Herkomst van de credit.	Doel van het hoofdthema of de credit.	Beleid:Gericht op beleidsmatige, juridische en organisat	Project:Gericht op technische en financiële knelpunten in h	
2		Structuur aanpassen en uitbreiden op basis van documenten op Box. Let op dat alle eisen uit het convenant met PZH terug komen zodat we in onze rapportage kunnen aangeven in hoeverre het convenant wordt uitgevoerd.	Noteer hier de herkomst(en) van het thema, zodat we het terug kunnen vinden.	Benoem een duidelijk doel voor de credit. Gebruik werkwoorden als stimuleren, bevorderen, borgen, voorkomen, tegen gaan etc.	Hier komen de vragen die we willen stellen om te kunnen beoordelen of de credit voldoende geborgd is in beleid.	Idem, maar dan voor het project.
3						
4	1 Organisatie					
5	1.1	Klimaatadaptatie integraal onderdeel beleid en opdracht	Wettelijke verplichting Handreiking Klimaatadaptief Bouwen. Leidraad KA bouwen.	Borgen klimaatadaptatie in elk ruimtelijk project	Worden er door de gemeente eisen gesteld aan klimaatadaptatiebouwen? Op welke manier wordt hier op beoordeeld bij vergunningaanvragen?	Nvt.
6	1.2	Deskundigheid in organisatie	VNG* BREEAM-nl Gebied (MAN1)	Borgen voldoende kennis en verantwoordelijkheid in organisatie en project.	Binnen de gemeente is kennis en expertise aanwezig van klimaatadaptatie in de domeinen: Wateroverlast en berging, hitte, en droogte. De verantwoordelijk ambtenaar heeft beslissingsbevoegdheid en budget voor het uitvoeren van het beleid.	Binnen het project is kennis en expertise ingebracht van klimaatadaptatie in de domeinen: Wateroverlast en berging, hitte, en droogte
7	1.3	Organisatie strategie deskundigheid klimaatadaptatie	VNG*	Borgen voldoende kennis in organisatie en project op lange termijn	In de gemeente is een plan waarin voor minimaal de komende 5 jaar is vastgesteld welke capaciteit en expertise op het gebied van klimaatadaptatie nodig	In het projectplan is vastgesteld welke inzet en expertise nodig is op het gebied van klimaatadaptatie over tijd.

4. Uitdagingen

- Duidelijke ambities, de juiste kapstok gebruiken.
- Vertaling naar NAD, programma, project etc.
- Middelen: geld, tijd, kennis nodig.
- Comfortzone oprekken, stappen zetten.
- Leren, reflecteren, verbeteren.
- Basisniveau omhoog, routinematige duurzaamheid.

4. Waar wil je over 2 jaar staan?

- Discussie: Welke doelen zou je over 2 jaar bereikt willen hebben?
- Durf te dromen!
- Laat je ideeën achter op de Mural.
- Wij gaan aan de slag om de doelen te vertalen naar stappen.

Dank voor jullie aandacht en bijdrage!

Janine Leeuwis en Jos Schild

janine.leeuwis@rhdhv.com en jos.schild@rhdhv.com

Presentatie niet publiceren, niet alle foto's zijn gecheckt op copyright.

[linkedin.com/company/royal-haskoningdhv](https://www.linkedin.com/company/royal-haskoningdhv)

[@RHDHV](https://twitter.com/RHDHV)

[facebook.com/RoyalHaskoningDHV](https://www.facebook.com/RoyalHaskoningDHV)